Mpr nr. A076043 - - Dato : 19160628
Forfatter:Lundbye, kontorchef
Emnegruppe: Indtægts- og udgiftssiden

Tekst: Prisen på madaffald. Regnskab for avlsvæsen. Overlægen skriver til kontorchef Lundbye, Formand for kommissionen af 1. marts 1915, og giver en begrundelse for, hvorfor han har vægret sig ved at underskrive en passus i forslaget til betænkning, nemlig at når man lægger de priser der er betalt for madaffald i Viborg til grund, skønnes det, at de 12,69 ha af Århus hospitalets jordbeliggende, der er under landbrugsmæssig dyrkning, i finansåret 1913/14 har givet et underskud af ca 8000 kr. Tønderne i Viborg er petroleumstønder medens det i Århus er korntønder Overlægen sammenligner priserne for madaffald i Middelfart og Vordingborg, med priserne i Viborg. Der er et regnskab for avlsvæsen for 1914/15 indlagt i omslaget.

SE NEDENFOR

JUSTITSMINISTERIET.

076-043

Brev-Nr. 10875

København, den 28. Juni 1916.

Ved Fremsendelsen af hosfølgende 11 Aktstykker — Journal 1916

Nr. 2292 — skal man udbede sig en Udtalelse fra Direktionen

ved Bilagenes Tilbagesendelse.

P. M. V.

Schrøder.

Til

Direktionen for Sindssygehospitalet ved Aarhus.

H 152/1916

Regnskab
over
Avlsvæsen
ved
Sindssygehospitalet ved Aarhus.
i
19 14/15.

Indtægt.

	Kr.	Øre.
Slagter Nielsen for Udsætterkøer	1550	00
" Owesen " Kalve	98	00
Jens Owesen " do	55	00
Aarhus Svineslagteri for Svin	9.622	96
Hadsten og Omegns Svineslagteri for Svin	4.964	16
Solgt Svin til private	485	29
Despisningskontoen for Halk. (Ekspres Pris ÷ 1 Ø. pr. kg)	4.594	18
Indtægt af Husholdeh. (Æg + Slagtning.)	913	60
Foder til 2 Kørehester, Post- og Gartnerhest.	2.920	00
Udbytte ved driften af Hospitalets Jorder:		
9560 kg Havre a 28 Øre = 2676,80 Kr		
2438 " Byg a 26 " = 633,88 "		
2277 hl Roer a 58,63 " = 1.334,85 "		
34 " Juleroddes a 77,50 " = 26,35 "		
15,840 kg Hø a 10 " = 1584,00 "		
24 hl Kartofler a 4 Kr = 96,00 "		
54 Dages Staldfoder a 35 Øre = 18,90 "		
68 " Græsning a 35 Øre = 23,80 "	6.394	58
Balt:	31.597	77

Udgift.

	Kr.	Øre.
Köb og Ombytning af Köer	1.725	00
do af Grise	8.383	54
do af Kylninger	137	50
Indköb af Foderstoffer og Sædekorn m. m.	4.604	75
Valsning og Maling af Korn	7	00
Saltsten, Brænderiet og Hörfrönel	57	50
Vognmöbelse og Tjære.	4.	00
Bedækningspenge.	24	00
Dyrlægehonorar.	57	25
Medikamenter	2	40
Forsikring af Heste og Kreaturer.	201	75
Hestebeslag	114	15
Reparation af Vogne m. v.	151	35
Do af Aalsredskaber, Reb m. v.	104	41
Kalkskal & Rensmel til Hönsene	53	00
Respisningskontoen for Hadaffald: 1704 3/4 hl à 2 kr	3.409	50
R. P. Bortmand m. fl. for Arbejde ved Avlsvæsenet	500	00
Rögterens Lön	1.400	00
Avlskarlens Lön	1.463	00
Af Patienter utført Markarbejde for	200	00
Ströelse til Heste & Kreaturer (25 kg pr Dag)	285	00
Værdien af Beholdningerne 1/4 1914	1.683	30
Do af Aarets Avl.	6.394	58
Alt:	30.910	98
Herfra drages:		
Beholdning den 31 Marts 1915:		
2.350 kg Havre à 28 Øre = 658,00 Kr		
800 " Byg à 26 " = 208,00 "		
750 hl Roer à 66 " = 495,00 "		
17 " Julerodder à 75 " = 12,75 "		
2.880 kg Hö à 10 " = 288,00		
Overføres 1661,75 Kr.	30.910	98

Udgift.

		Kr.	Øre.
Overført:	1661,75 Kr	30.910	98
800 kg Kager à 24 Øre =	192,00 "		
800 " Hajs à 24 " =	192,00 "		
8 Læs Havrehalm à 90 kg à 50 Øre	360,00 "		
2 " Øyghalm à 90 " à 9 " pr kg =	129,60 "		
	2.535,35 Kr.		
Kørsler utført med Avlshestene, men ikke vedrørende Avls-væsenet: Øsning, Skarver, Kal, Grus, Sand o.s.v., kapitaliseret til: 600,00 Kr			
Gødning til Haven: kapit. kapitaliseret til	200,00 "	3.335	35
Endelig Udgift		27.575	63

Rekapitulation:

Indtægt:	31.597 Kr 77 Øre.
Udgift:	27.575 " 63 "
Overskud:	4.022 Kr 14 Øre.

Saa given Foranledning ved, at Hr. Forvalter Lund i Et af hans for Aaret 1913/14 aflagt Skriftemæssigt Regnskab over Udsvømmet paa Aarhus Sindssygehospital og ved dette har opført Fodring af 4 Heste til 1 Kr. 25 Øre pr. Dag, og at dette er blevet kritiseret, som værende 300 Kr. for meget, skal jeg, der har været Hospitalets Dyrlæge i 10 Aar og kender Heste og Kreaturbestanden indgaaende udtale, at den af Hr. Forvalter Lund opførte Pris til Foder maa betragtes som ansat for lavt.

Gennem flere Aars Erfaring og f. Ex. ved Behandling af Voldgiftssager har Kravet om Foderpenge til Heste af almindelig Størrelse aldrig været under 2 Kr. pr. Dag men ofte 2.50 eller 3 Kr. Med Hensyn paa Foderstoffernes Værdi i de sidste 3 Aar kan man umuligt regne Foderrationen til saa store Heste, som Hospitalets, og af hvilke der til Priser gøres stærkt Brug til mindre end 2 Kr., hvilken Pris jeg yderligere maa betegne at være meget lavt ansat.

Aarhus den 10 Juni 1916.

S. P. Nielsen.
Kørselsdyrlæge.

Fra Overlægen
ved
Sindssygehospitalet ved Aarhus

den 27'Juni 1916.

GENPART.

Herr Kontorchef Lundbye,
Formand for Kommissionen af 1'Marts
1915.

Ved Kommissionens sidste Møde maatte jeg vægre mig ved at tiltræde den Passus i Forslaget til Betænkning, hvori det udtales, at naar man lægger de Priser, der er betalte for Madaffald i V i b o r g til Grund, skønnes det, at de 12,69 ha. af Aarhus-hospitalets Jordbeliggende, der er under landbrugsmæssig Dyrkning, i Finansaaret 1913/14 har givet et Underskud af ca. 8000 Kr.

Det blev derefter aftalt, at jeg skulde motivere min Særstilling i en Skrivelse til Kommissionen. At denne Skrivelse først fremkommer nu, har sin Grund i, at jeg først har maattet indhente forskellige Oplysninger og navnlig undersøge, hvor meget der nu kan faas for Hospitalets Madaffald.

Paastanden om det omtalte Underskud paa ca. 8000 Kr. støttede sig jo til Forstander Hauchs Kritik af det af Hospitals-forvalter Lund til Kommissionens Udvalg givne Regnskab over Aarhus-hospitalets Landbrug i Finansaaret 1913/14. Der kunde efter min Mening gøres flere berettigede Indvendinger mod denne Kritik. Men jeg skal her holde mig til det vigtigste Punkt, der særlig nævnes i Betænkningen: Prisen paa Madaffald.

Den af Forvalter Lund opgivne Pris støttede sig til Oplysninger fra Steder i Aarhus, hvor der solgtes ret betydelige Mængder Madaffald. Jeg tvivlede imidlertid ikke om, at det kunde lykkes at udbringe Hospitalets Affald til mere end 1,25 pr. Td.

Men efter at have talt med dygtige Landmænd om Sagen følte jeg mig overbevist om, at ingen vilde kunne staa sig ved at give 7,31 pr. Td. af Aarhushospitalets Madaffald. Denne min Overbevisning har ved de senere indhentede Oplysninger vundet i Styrke.

Der er, ved Bekendtgørelser i Bladene, indhentet Tilbud paa Overtagelsen af Hospitalets Madaffald. Der er kun indkommet to Tilbud. En Gaardejer i Skejby byder 2 Kr. pr Hektoliter, hvilket

svarer til ca. 2,80 pr. Td. 2 af Hospitalets Funktionærer, der holder Svin udenfor Hospitalet, tilbyder 50 Øre pr. Hektoliter af Kartoffelskræl og Grøntsager, 3 Kr. pr. Hektoliter af det øvrige Madaffald. Da Kartoffelskræl og Grøntsager efter Rumfang udgør en ret betydelig Del af Madaffaldet, kan det sidste Tilbud næppe regnes højere end til 3Kr.50 pr. Td. Regner man med denne Pris kommer man til det Resultat, at Aarhushospitalet nu vilde kunne faa ca. 4610 Kr. for 1317 Tdr. Madaffald. Kornpriserne er som bekendt meget højere nu, end de var i 1913/14, og det maa derfor antages, at Madaffald som Svineæde har en noget større Værdi nu end den Gang. Derved blev det endnu vanskeligere at forstaa, at Forstander Hauch i sin Kritik betragtede det som givet, at Aarhushospitalet i 1913/14 kunde have faaet dobbelt saa meget for Td. af sit Madaffald, som der nu bydes for det.

Da jeg ikke kunde nære nogen Tvivl om, at man ved Viborghospitalet lige som ved Aarhushospitalet ved Bespisningens Ordning bestræbte sig for at gøre Svineæden saa lidt værdifuld som mulig, kunde jeg ikke søge Forklaringen af den høje Pris, der i Viborgegnen blev givet for Svineæde, deri, at Viborghospitalets Madaffald var særlig værdifuldt. Der var da ingen anden Forklaring at finde, end at Viborghospitalets Tønder, i hvilke der maaltes Madaffald, maatte være større end de, der benyttes i Aarhushospitalet.

Aarhushospitalet maaler sit Madaffald i Korntønder, hvad der blev oplyst for Kommissionens Udvalg af Hospitalsforvalter Lund. Hvis Forstander Hauch havde undersøgt Forholdene for Viborghospitalets Vedkommende, vilde han have opdaget, at Madaffaldet der sælges efter Petroleumstønder. En Korntønde er som bekendt 144 Potter, en Petroleumstønde maaler efter sagkyndiges Meddelelse noget over 210 Potter.

Den Fejlregning i Aarhushospitalets Disfavør, der fremkommer ved at regne Viborghospitalets Petroleumstøner for Korntønder, beløber sig til 2634 Kr. Viborghospitalet faar ikke 7,31 Kr., men ca. 5 Kr., for Tønden af sit Madaffald, naar man regner med Korntønder, lige som i Aarhushospitalet.

Jeg maa altsaa fastholde min Protest imod den Paastand, at man ved at lægge den af Viborghospitalet opnaaede Pris

for Madaffald til Grund kan skønne, at Aarhushospitalets Avlsvæsen giver et Underskud af ca. 8000 Kr.

Men jeg maa tillade mig yderligere at bemærke, at det ikke forekommer mig billigt at lægge Viborghospitalets Pris til Grund for Beregningen af, hvad Aarhushospitalet burde have beregnet sit Madaffald til.

Oplysninger fra andre Hospitaler viser, at Priserne der er langt lavere end den Viborgske. Sindssygehospitalet ved Middelfart fik i 1913/14 4320 Kr. for sit Madaffald. Efter Hospitalsforvalter Tillges skønsmæssige Beregning var Mængden 1000 a 1200 Td. Regnes der - for at faa Prisen saa høj som mulig - med 1000 Td., bliver Prisen 4,30 pr. Td. Men da Madaffaldet i Middelfarthospitalet lige som i Viborg maales i Petroleumstønder, bliver Prisen pr. Korntønde lidt mindre end 3 Kr.

Sindssygehospitalet i Vordingborg solgte i 1913/14 59 Td. Madaffald til 3 Kr. pr. Td. Da her er Tale om Kultønder, der forholder sig til Korntønder omtrent som 17 til 14, bliver Prisen lidt mindre end 2,50 pr. Td.

Gennemsnitsprisen for Madaffald ved de tre Hospitaler (i Viborg, ved Middelfart og ved Vordingborg) bliver saaledes 3,50, medens Viborgprisen er 5 Kr.

Hospitalerne ved Middelfart og Vordingborg fik i 1913/14 lidt mindre for deres Madaffald, end Aarhushospitalet i dette Øjeblik kunde opnaa. Viborghospitalets høje Pris - ca. 5 Kr. pr. Korntønde - maa bero paa særlige Forhold, som det formentlig er ubilligt at forlange, at Aarhushospitalet skal bringe til Veje.

Jeg skal som sagt ikke gaa nærmere ind paa Kritiken af Hospitalsforvalter Lunds Regnskab, jeg har kun villet motivere, hvorfor jeg ikke kunde underskrive Betænkningen uden Forbehold.

Jeg mener dog at skylde Forvalter Lund at vedlægge en Erklæring fra Korpsdyrlæge Nielsen i Aarhus, der finder, at det er lavt regnet, naar Foder til stærkt arbejdende Heste sættes til 2 Kr. om Dagen. Uden at tiltro mig nogen Sagkundskab paa dette Omraade kan jeg ikke tilbageholde den Betragtning, at Hospitalets Køreheste efter 10 Aars strængt Arbejde ikke vilde have været i saa god Stand og haft saa god Udsigt til at holde nogle Aar endnu, hvis der var

blevet sparet paa Foderet, og at det følgelig vilde have været en meget daarlig Økonomi at gøre dette.

Fr.Hallager.